

MIRCEA DEM. RĂDULESCU

RAPSODII ROMÂNEȘTI

RAPSODII DE TOAMNĂ — ARIPI SPRE SOARE

UN VIS PE ȚĂRMUL MAREI

EDITURA LITERARĂ A CASEI ȘCOALELOR

1928

RAPSODII ROMÂNEȘTI

DE ACELAȘ AUTOR :

- Leii de piatră. Poezii (Socec)
- Suflet și Uzină. Poezii eroice (epuizat)
- Pe-aicea nu se trece, (cu Cornelius Moldovanu)
- Romanțioșii, (după Edmond Rostand)
- O noapte la Mircești, (cu Alfred Moșoiu).
- Serenada din trecut, piesă istorică în patru acte,
în versuri (Cartea Românească)
- Bizanț. Piesă în patru acte, în versuri (Socec)
- Portrete și amintiri. (Socec)
- Poeme pentru Galateea. (Socec)
- Legenda Coroanei. Poem dramatic într'un act în
versuri (Socec)
- Eroice (Ediție completă, Casa Școalelor)
- Petronius, comedie antică în patru acte, în versuri.

Invr. A. 27.437

MIRCEA DEM. RĂDULESCU

RAPSODII ROMÂNEȘTI

RAPSODII DE TOAMNĂ — ARIPI SPRE SOARE

UN VIS PE ȚĂRMUL MAREI

52.994

EDITURA CASEI ȘCOALELOR

1928

Biblioteca Centrală Universitară
"Carol I" București

52945

Cota.....

RECENZIA

RC83/10

B.C.U. "Carol I" - Bucuresti

C52994

EVOCARE EPICĂ

EVOCARE EPICĂ

Sub cer de epopee, cu fulgere pe căști,
Eu v'am văzut în marșul eroic, spre Mărăști...

Din ce legendă veche ați răsărit atâți,
Cu fețele severe, spre moarte hotărâți,
Transfigurați de visul cu vraja luminoasă
Că mâine, poate mâine, vă veți vedea acasă?

Vă văd ca printr'o pânză de lacrimi, vă cuprînd
In brațe largi de gânduri... Văd chipul suferînd
Și crunt al fiecărui soldat necunoscut,
Bronzat de ger, de ploaie, de vifore bătut...
Din ce legendă sfântă ai răsărit armată
Ce'nvii ca prin minune Moldova de-altădată?
Pădurile bătrâne, pe coame de Carpați,
Stejarî și fagi și paltîni s'au prefăcut soldați...
Oștirea sfărâmată, pierdută, risipită
Trăiește și pulsează cu viața ce palpită,
Cu frunza ce'si înalță surâsu-i de smarald,
Cu aerul Moldovei, primăvăratîc, cald...
Mă uit la fie-care soldat cu chip trudit,
Sub valul blond de raze ce cade strălucit,
Mă uit la fața tristă de mucenic, ce pare
Ușor învăluită de slavă și de soare,
De nîmbul suferinței fluid și dureros
Și parcă 'n fie-care a înviat Cristos!

II

Ai înviat din moarte cu primăvara sfântă,
Cu primăvara dulce, cu frunza care cântă,
Soldat ce, toată iarna, ai stat crucificat, ...
Bătut ai fost pe cruce, zdrobit și-ai înviat!
Pe trupul tău porți urme de sulită barbară,
Pe mâini, pe piept, pe coaste, pe fața ta de ceară,
Porți răni adânci de cuie și simți dureri adânci
Cum sapă ca o apă granitul durei stânci ...
Și apa se hrănește din sute de izvoare,
Se umflă, șerpuește, se'nvolbură'n vârtoare,
Se'nalță, se preface torent din vârf de munți,
Și se prăvale'n vale zdrobind zăgaz și punți!

Năvalnic dor de țară din fiecare piept,
Tu prăvălești Carpații și-un drum știi: drumul drept!
E drumul care duce spre satul tău natal
Pe văile cu sălcii și cântec de caval,
E drumul care duce căruța cu doi boi
Pe câmpul cu ogoare... Lăstari de păpușoi
Și grâul nou, smaralde ce'n aur s'or preface,
Te chiamă pe pământul din care mâini rapace
Răpesc întreg belșugul însângeratei țări...
E casa ta acolo, pierdută'n depărtări,
Ce'ntinde către tine lungi brațe tremurate,
Sunt ochi ce scurmă zarea și plâng pe înserate.

III

Gigantic stăvilarul ți se ridică'n față,
Și fie-care culme e turn de fortăreață ;
Tranșee, adăposturi blindate, guri de foc,
Rețele lungi de sârmă ghimpată, aprig bloc
Compact, clădit din piatră și fier, obuziere,
Mitraliere, tunuri mascate, mortiere . . .

Ai dărâma și munții s'ajungî la tine'n luncă !
E cald acum și timpul e'mbietor la muncă ;
O sapă strălucește ca fulgeru'n lumină,
Un strop de aur trece prin aer o albînă,

Atrasă spre ogorul de rapiță — Pământul
Își cântă viața-i lină cu soarele și vântul,
Nepăsător de forța și ura omenească ;
Râd viile pe coastă, păduri prind să'nverzească . . .
Iar lunca și dumberava și dealul și livada
Sunt ninse de flori albe ce'și scutură zăpada ;
E primăvara țării ce cântă'n pieptul tău,
E țara ce te cheamă pe văi, înspre Buzău !

IV

Cutremurând văzduhul și culmile albastre
De două zile 'ntruna bat tunurile noastre.
Când tunul încetează începe mitraliera.
Un avion se'nalță și spîntecă — atmosfera
Cu largi rotiri de vultur semeț... E românesc...
El îți arată drumul... Pe umeri parcă'ți cresc
Și ție aripă, — aripă de-Arhanghel... Toată zarea
Străfulgeră de raze... Îți frîngi în piept răbdarea...

Un semn, o clipă numai și vei porni torent
Cu viața ta ce poartă un nume... Sub tunică
O cruce porți și-un număr... Soldat, căprar, sergent
Sau ofițer, — un suflet și-un gând spre marea faptă!
O forță mult mai mare ca tine te ridică;
Puteri nestăvilite în pieptu-ți se deșteaptă;
Puteri mai mari ca tine îți strigă: înainte!
E visul ce te poartă trecând peste morminte,
Trecând peste tranșeea schimbată'n țintirim,
E visul ce va face din tine anonim,
Eroul sfânt, cu oase pierdute pe coline,
Spre care țara'ntreagă veni-va să se'nchine.

V

Sunt mii și mii ca tine ce-așteaptă, toți, semnalul . . .

Un general se urcă pe-o culme. Generalul
Cu chip uscat de moaște, ca moaștele de sfânt,
Veghiază zi și noapte stăruitor, ne'nfrânt ;
Acum el cercetează cu ochiul depărtarea,
Acum măsoară munții, acum scrutează zarea . . .
Sunt mii de vieți legate de hotărârea lui !
Dar ochiul lui pătrunde mai sus și mai departe
De crestele de stâncă, de culmile verzuu . . .

Căci sufletul lui mândru, nepăsător de moarte,
Va despica în două și zările și munții!
Un tainic nimb de slavă el poartă'n jurul frunții;
Ca vechii magi, destoinici conducător de gînte,
Va face să se spargă în țandări stăvilarul...
El este 'ndrumătorul ce va striga: 'nainte!
Va 'ndeplini minunea, va sfărâma hotarul,
Din greaua lui robie va mântui poporul,
Biruitoare aripă își vor deschide sborul
Și-un neam întreg porni-va în larg, spre libertate!

VI

Sacerdotal, bătrânul a dat semnal...

Torente

Pe văile Moldovei, ca ape revărsate,

Pornesc batalioane, divizii, regimente...

Ce stăvilă gigantic, mai poate să oprească

Năvalnică pornire de oaste românească?

Zadarnic arsenalul cu 'ntregu-i angrenaj,

Cu tunuri, cu tranșee, cu tiruri de baraj,

Cu 'ngrămădiri de sârmă ghimpată îi stă 'n cale...

Ea trece peste garduri de sârmă, prin mortale

Explozii, peste șanțuri, tranșee de beton

Armat, fortificații, granate, mitraliere, —
Potop de fier și flăcări, incandescent ciclon
Cine-ar putea să 'nfrunte eroica putere
Ce se ridică vastă, gigantică, masivă,
Rudimentară forță pornită 'n ofensivă ? . . .
Cu-asalt de baionetă ea curță terenul,
Smulgându-și libertatea, cerându-și oxigenul,
Recucerindu-și dreptul la viață. Dârji, soldații,
Un gând, un trup, un suflet, escaladând Carpații,
Își vor vedea căminul și satul și pământul . . .
Ai lor i-așteaptă-acolo înfrigurați . . . Avântul
Le-anină mii de aripi . . . Ei urcă stânci abrupte . . .
Sburând peste prăpăstii, cumpliti, cu fețe supte,
Arhangheli de lumină, cu fulgere pe căști,
Ei pun drapelul țării pe culme, la Mărăști !

*

Pământ sfințit al țării scăpată de neghină,
Soldatul îngenuche pios și se închină . . .
De-acum al lui ești iarăși, la pieptul lui te strânge,
Pământ hrănit cu trudă, cu lacrimi și cu sânge !
Gonit, vrăjmașul fuge cu maximul vitezi ;

În plină debandadă dau busna Bavarezii
Lăsând în mâna noastră chesoane și muniții,
Lăsând în urmă munții cu morții și răniții,
Lăsând tot arsenalul de arme și bagaje,
Mitraliere, tunuri, mormane de trofee :
Întreaga lor trufie hrănită cu miraje !

Iar în amurgu-acela, sub cer de epopee,
Pe când biruitorii își revărsau talazul,
Pe când răniții noștri cu brațele deschise
Acopereau pământul, înfrigurați de vise,
Pe piept, în partea stângă, purtând „Mihai-Viteazul“,
Electrică, prin inimi, trecu fatala veste . . .
Au tresărit toți munții din văi și până 'n creste ;
A tresărit țărâna cu morții și strămoșii

Căci Iuda înălțase, pe front, drapele roșii !

RAPSODIE RUSTICĂ

Pământ bogat în șesuri, munți și văi,
Ai tăi am fost și iar vom fi ai tăi

Străbunii mei ciobani de baștini,
Traiți prin stâni și adumbriri de clăi,
Străbunii mei ciobani,
S'au coborât din munții cu fagi și cu tufani
Și-au poposit pe șesuri, la Dunărea cu mlaștini . . .

Ce albe flori au nîns pe pajîști, țara ?
— Nu's flori, sunt turmele de oi,
Miei albi și sunt berbeci de soi,
Ce-aduc pe lunci cu sălcii, primăvara . . .

Țăranii toți eșit-au să taie brazde noi
Și boii mari, pe gâtul plecat își poartă jugul ;
In zări adânci se stînge o doină de cimpoi
Și liniștea e spartă cu sapa și cu plugul . . .

Pămînt natal cu șesuri line
Ca fiul cel risipitor mă'ntorc la tine !

Imi cîntă'n suflet iarăși primăvara,
Pădurea, câmpul, toată țara ;
Cu buzele tremurătoare
Sorb unda cristalină a recilor isvoare...
Pămînt natal cu viața tîhnită și rurală
Trăiesc din nou în atmosfera ta patriarhală
Alătura cu baciai și mieii dela târlă,

Alături de luncă și de gârlă,
Unde pe mal, în adumbriri de tufe,
Cu mâneci suflecate neveste spală rufe . . .
O fată sănătoasă cu trupul de driadă
Și sânii duri, își mâna viței spre livadă ;
Boboci muiați în aur plutesc pe lacuri lîne :
Trec vacile spre baltă cu ugerile pline . . .

Mă simt tot mai legat de tine,
Pământ bogat, pământ fertil,
Fecund ca revărsările de Nil,
Pământ blagoslovit de Dumnezeu,
Simt viața ta cum înflorește'n mine,
Cu seva, cu parfumul sălbatic al câmpiei
Și'n largul tău de ierburii și fân mă răspândesc
Cu soarele, cu vântul, cu trilul ciocârliei . . .
Pământ bogat, de-apururi românesc !

FĂNTÂNA

Tot sufletul meu tânăr din vremuri cântă 'n tine:
Fântână solitară din margine de drum!...
Lângă troița strâmbă a daniei creștine
In zarea amintirii te văd ca printr'un fum...

Te văd de ani de zile acolo 'n miez de vară,
Acolo, unde drumuri atât de lungi se 'nfurcă ;
Iar cumpăna ta veche și oblică se urcă
Și iarăși se coboară,
Cântându-și trist refrenuri de doină seculară.

În preajma ta pe șesuri se lasă grea amiaza ;
Ard holdele 'n lumină și strălucesc bălane,
Tremurător e spicul și unde cade raza
Tot câmpul blond vibrează sub nimburi 'diafane.

Amiaza peste câmpuri e-atot-stăpânitoare,
Și tot mai lin porumbul își flutură mătasa ;
Se schimbă 'n aur grâul sub aurul din soare,
Și nu se mai aude nici secera, nici coasa . . .

Acum din cer se lasă oceanul de căldură :
E ceasul sfânt al zilei când cei fără hodină
Plugarii și cosașii legați de arătură
Se 'ndreaptă toți agale spre ciutura ta plină.

E vechi și ros de vremuri butucul de răchită,
Pe jghiaburi mușchiul verde ți-a încrustat smarald,
Și marginea de bârnă e știrbă și 'negrită,
Dar apa ta e rece sub cerul greu și cald . . .

Arșița-acum așează pe frunți apoteoze,
Bătrânii se 'ncovoie pîoși ca la altar,
Vin boii albi, vițelii cu boturile roze,
Și fete sănătoase cu șoldul lapidar . . .

Și ciutura ta veche împarte milostivă
Licoarea minunată a șesului fecund
Și-alături, om și vită, se înfruptă deopotrivă
Din ciutura ta plină sorbită până 'n fund!

Iar cumpâna străveche, sub nîmbul luminos,
Mișcându-se profetic sub cerul de amiază,
Se 'nalță peste holde ca brațul lui Hristos
Ce mîntuie norodul și'l binecuvîntează.

DUPĂ ANI...

Cu mușchi acoperită și cu olane roșii,
Cu strașini dătătoare de umbră răcoroasă,
Așa în vremuri bune te-au ridicat strămoșii
Și te știam pe lume, patriarhală casă...

Intâii ochii spre viață eu i-am deschis prin tine;
La vatra ta bătrână mi-au spus povești bunicii...
Revăd ca'n vis grădina cu meri și stupi de-albine
Și cu poteca ninsă de rochia rândunicii!

Era pe-atunci în tine atât prisos de viață ;
La geamuri, în ulcele, mușcate și betunii . . .
Urcau pe zid zorele și'n ori-ce dimineață
Cu trîl sglobiu și proaspăt mă deșteptau lăstunii . . .

Revăd giganticii, duzii, sădiți de mâini bătrâne,
Cu ramuri noduroase întinse'n slăvi albastre ;
Unde sunt oare, astăzi, hambarele cu grâne ?
Unde-a pierit belșugul gospodăriei noastre ?

Văd ceața cum se lasă și sufletu-mi apasă,
Mă-apasă tot trecutul, sub afumata grîndă,
Mă uit strein la toate din vechea noastră casă . . .
Strein mi-apare chipul în ciobul de oglîndă !

Părăginită-î curtea și fără de ulucă,
Din tot belșugul vieței n'a mai rămas nimica ;
Un dud bătrân căzut-a și altul e pe ducă . . .
S'a prăpădit bunicul și a murit bunica !

Purtând în ochi-mi umezi himera tinereții
Privit-am lung spre cuibul pustiu de rândunele
Și obosit de toate cărările vieții
Am stat să plâng pe pragul copilăriei mele!

DENIE

Glas de-aramă 'n noapte, cântece și flori,
Lumânări de ceară, umbre lîne...
Primăvară dulce simt cum te coborî
În bisericî și în suflete creștine...

Profilat pe cerul larg de ametist,
Țîntuît pe cruce cu piroane,
Iar te vād, Isuse, luminos și trist
Sângerând pe afumatele icoane...

Strigă^ă n noapte glasul tău spre Dumnezeu :

„Eli, Eli, lama sabactani!“ ...

Sângerând pe crucea sufletului meu

Eu te simt, Isuse, în toți anii ...

Iau din nou culoare, suflet și contur

Evangelicele sfinte paragafe,

Și zăresc prin umbră straniu și sperjur

Rânjetul sălbăticeii Caiafe ...

Clopotele cântă printre flori și fum

Peste omenirea 'ngenunchiată ...

Unde e O! Doamne, unde e acum

Inima-mi senină de-altă-dată?

RAPSODIE DE PRIMĂVARĂ

Cădelnițau caișii arome și petale;
Ghirlânzi dădeau năvală pe garduri... Visători
Și vechi de ani, castanii ne întindeau în cale
Enorme policandre de ramuri și de flori...

Grădinile, din umbră, înfiripau ispite
Și ne chemau discrete cu taine de alcov,
Iar liliacul alb
Și liliacul mov
Ne oferau ca datură buchete înflorite!

O! savuram eterna primăvară
Și o simțiam cum năvălește'n mine
Cu flori, cu fluturi, cu albine
Ce le'nfrăteau de valma vântul,
Cu Soarele, cu blondul nimb de raze,
Cu toat-apoteoza ce'nvăluia pământul
Și aprindea în ochii tăi văpăi divine:
Smaralde, ametiste și topaze!

II

Cădea beteală scumpă a razelor risipă
Și să sărbătorească această sfântă clipă,
O tainic-avalanșe de forțe creatoare
Spărgea din muguri fragezi esențe-aromitoare :
O ! primăvară minunată,
Îți aprindea bujori pe-obrajii tăi de fată ...
Cu degete subtile de zefiri
Îți mângâia făptura cizelată
Și rotunjimea șoldului precis,
Și oglindea'n privirea ta catifelată
Adâncuri largi de nostalgiu și vis ...

Iar noi treceam sub pomii înfloriți
In atmosfera caldă, fecundă și divină
Ca de un vin puternic amețiți,
Și însetați de-arome, de aer, de lumină,
Ca cei dintâi îndrăgostiți,
Simțeam în noi cum naște viața primitivă,
Edenuri părăsite reînviau cu flori,
Cu plante tropicale, cu arbori momitori,
Cu seva animală, bogată și nativă...
Și pe întreg pământul numai noi
Ne bucuram de viață, de soare, de esențe,
Ca primii oameni eram goi;
Nu cunoșteam vestminte și nici conveniențe;
Treceam și tu și eu
Cu forma ce ne-a dat-o Dumnezeu!

III

Și am trăit, atunci, întâia primăvară,
Privind întâii muguri cum fragezi se deschid,
Ne-a mângâiat pe frunte cu aripa-i ușoară
Întâia adiere. Am respirat avid
Întâiele arome din albele potire
Și pentru'ntâia oară în ochi ni s'au deschis
Întâiele priveshti cu magica 'nflorire
Din prima zi de Paradis . . .
Și am simțit, atunci, că tu erai stăpâna
Ce-mi aprindea întâiul nestăvilit fior
Și pentru—întâia oară ți-am luat în mână, mâna
Și ți-am sorbit întâiul surâs ispititor . . .

O ! am simțit, atunci, alături de tine,
Fluidul vieții tainic, puternic și fierbinte
Și'n nimbul viu de raze, de fluturi și albine
Unde plutea misterul creațiunii sfinte,
Ne-a contopit ființa întâia sărutare . . .
Cădeau din merii biblici miresme'mbătătoare
Cădeau ca'n prima zi din Paradis . . .

Cădeau deasupra noastră flori albe, flori de vis,
Ca o cerească binecuvântare !

TÂRZIU, PE STRADA SOLITARĂ...

Târziu, pe strada solitară
Ce trist te simți și cum te-apasă
Exuberanta primăvară
Când visător te'ntorci acasă ...

De peste garduri vechi și'nalte
Crângi albe îți se'ntind în drum
Și scutură din flori învoalte
Ninsori de vis și de parfum;

Iar de pe sumbre balustrade,—
Aeriene broderii,
Cu gesturi oboșite cade
Glicina'n ciucuri viorii

II

Ea cântă la clavier, scaldată
De străluciri de policandre,
În încăperea înundată
De-aroma primelor mixandre.

Ea cântă'n noaptea parfumată
Un cântec de Chopin sau Liszt,
Fără să știe niciodată
Ce suflet o ascultă trist . . .

Buchetele de note'n noapte,
Ca fluturare de petale,
Te-ademenesc cu miî de șoapte,
Te farmecă, îți cad în cale,

Și'n ritmul leneș de gavotă
Ce'l fredonezi fără să vrei,
Săruți pe fie-care notă
Parfumul degetelor ei

III

Clavirul a tăcut Sonorul
Acord se stinge'ntr'un suspin
Și la fereastră lasă storul
O mână albă ca un crin.

Din depărtări nemărginite
Cobor tristeți fără hotare
Pe ulițele străjuite
Cu somnoroase felinare . . .

PRIVIGHETOAREA

La geamul tău, sub strașina'nflorită,
Răsună 'n noapte cântecul iubirii,
Arome dulci înalță trandafirii,
Și inima-mi în triluri dulci palpită

Discret, prin ramuri, lunecă zefirii . . .
E dorul meu, e dorul meu, iubită,
Ce-adânc vibrează 'n noaptea liniștită
Pierzându-se 'n nemărginirea firii . . .

E dragostea mea tristă și pustie
Ce-și cântă-a ei durere 'n veșnicie,
Urcând al suferinței apogeu...

Ascultă cum răsună 'n noaptea brună,
La geamul tău, glorificat de lună,
Privighetoarea sufletului meu!

NOCTURNA

Singuraticele uliți
Dorm sub albe luminișuri ;
Luna frânge fine suliți
Peste negre coperișuri . . .

Și, când pasul meu străbate
Colbul adormit pe drum,
La fereastra cu mușcate
Nimeni nu s'arat-acum.

O! De mult, în vremea bună,
Când treceam pe-aici alt-dată,
Se ivea la geam, sub lună,
Cel mai fin profil de fată...

Azi nu-î nimeni... Și 'n popasul
Nopteii pline de senin,
Nimeni nu cunoaște pasul
Călătorului strein.

Nici o mână delicată
De la geam nu trage storul,
Nici un cap bălai de fată
Nu 'nflorește-acum pridvorul.

Evocând tristeți străbune
Turla vechei catedrale
Pune umbre de cărbune
Peste colbul de pe cale,

Și, trezind prelung sub lună
Șoapte ca din alt tărâm,
Tot mai trist în noapte sună
Pasul meu pe caldarâm . . .

DARUL

Au plecat trei Magi, odată,
 Au plecat trei Magi,
Regi din Asia bogată,
Au plecat trei Magi, odată,
Ducînd smîrnă aromată
 Și-aur în desagi.

Prin pustiuri de savană,
 Luminați de-o stea,
Prin pustiuri de savană
Legănav în caravană
Visul fără de prihană
 Ce-î călăuzea.

Străbătut-a văi fertile,
Codri de smochini,
Săptămîni și luni de zile,
Străbătut-a văi fertile
Caravana de cămile,
Elefanți și-asini...

Pe cîmpii asiriene,
Evocînd măririi,
Ei treceau visînd, alene,
Privînd steaua prîntre gene
Și-i pîndeau, prin noapte, hiene
Gușteri și vampiri...

Și ca ei brăzdînd savana
Am plecat și eu!
Chîpul tău mi-era icoana
Ce-mi ilumina savana,
Legănat de caravana
Sufletului meu.

Am pornit și eu spre tine,
Luminat de-o stea,
Steaua dragostei divine,
Ce-mi călăuzea spre tine
Sufletul, ca să-ți închine
Darul ce-ți ducea !

N'aduceam comori nababe,
Aurul cel rar,
N'aduceam comori nababe,
Și în loc de-arome-arabe,
Sufleteștile podoabe
Ți-aduceam ca dar . . .

Flori de dor și de credință,
Visuri de copil,
Flori de dor și de credință,
Infinită suferință,
Tot ce 'naltă o ființă
Ți-aduceam umil . . .

Și ca Magii, ce'n cetate
 Au găsit eonac,
La picioarele-adorate
Ale Celei-Prea-Curate
Am depus cu pietate
 Darul meu sărac!

FII GATA ÎN FIE-CE CLIPĂ ...

Fii gata în fie-ce clipă, de-acum,

Veghează în fie-ce clipă,

Pilot care 'nfruntă furtunile 'n drum

Fii gata la cârmă, prin noapte și fum ;

Să nu te surprindă a morței aripă :

Fii gata în fie-ce clipă !

N'auzi croncănituri de corbi și de ciori

Și vuete surde și grave ?

Nu simți vijelia de flacări și nori

Sub fulgerul care brăzdează vâltori ?

N'auzi cum s'anunță prin valuri grozave

Oceanul cu apele slave ?

Fii gata în fie-ce clipă, soldat!

Plugar din ogoare, fii gata!

Suprema nădejde e 'n pieptul tău lat
Și'n brațul ce zilnic și'n veci s'a legat
Cu sapa, cu ferul de plug, cu lopata
Din care 'nflorit-a răsplata...

În muncă 'i nădejdea și singurul țel,

În vuetul rodniceii larme,

În munca sporită din râvnă și zel...

Imensa 'ncordare cu mușchi de oțel

Să frângă oțelul și fierul să'l sfarme

În albe și aprige arme!

Adună 'ncordate de buni făurari

Puterile-ți industriale,

Fă-ți arme! Fă-ți arme călite și tari:

Arhanghel cu aripă de foc să răsari,

Lumină și spaimă să 'mprăști pe cale

Cu fulgerul armelor tale!

Ca munca să-ți aperi de cei ce râvnesc
Bogatele tale meleaguri,
Vedea-vor vrășmașii cum falnic pornesc
Din negre uzine, sub cer românesc,
Navala de tancuri, de tunuri, de steaguri,
Măreț grămădite 'n șiraguri...

Să cânte torente cu ritmul sever
De osii și roți de chesoane;
Fanfarele Forței să cânte sub cer,
Iar cerul, prin care trec aripi de fier,
Să legene 'n locul acvilei romane
Superbul viraj de-avioane!

Fii gata cum pururi ai stat neclintit
La porțile lumii latine,
Fii gata cu suflet și braț pregătit!...
Cu-aceiaș credință cu piept de granit,
Vor fi milioane alături de tine,
Pe munți, pe câmpii, pe coline...

Vor fi milioane de inimi ce bat
 Unite 'n iubire frățească,
Unite 'n durerea ce 'n veci le-au legat,
Făcând laolaltă un singur soldat:
Un gând să s'aprindă sub fie-ce cască
 Și singur un braț să lovească!

O mare menire ai tu, cu temei:
 Trecutul din care e ruptă
Obârșia-ți veche și visele ei...
La porțile Romei cu temple și zei,
Ca pacea să-ți fie pe veci ne'nteruptă,
 Fii gata de jertfă și luptă!

MOȘ CRACIUN

Mag bătrân de vremuri bune,

Moș Crăciune,

Răsărind din lumi de basme tu vii iar cu traista plină
De minuni, de daruri sfinte și de datină creștină...

Tu vii iar ca'n vremea bună de belșug și feerie

Când te așteptam cu suflet de copil

Să atârni de streșini negre sclipitoare broderie

Și de crengi s'anini flori albe ca'n April...

Pomiî arborau pe ramurî lungi cercei și coliere
Iar zăpada cădea dulce ca o blană de hermină,
Barba ta patriarhală albă flutura 'n vitrină,

 Ori la geam, în noaptea plină de himere...

Tu cu greu purtai în spate traista doldora de mere:
Toate merele de aur din povești mi le-aduceai...
Traista-ți revârșa în calea tinerescului alai
Jucării, păpuși, paiate, dintr'o lume ideală,
Carnaval de feerie, fără patimî, fără ură,
Și alătura de viața tumultoasă și brutală
Tu ne aduceai o altă viață, în miniatură!...

Fericite vremi de visuri, de iluzii și candoare,
Când puterea fantaziei biruia realitatea!
Pe-ale sufletului aripi n'apăsau chinuitoare
Desnădejdi'e vieții, grijile și vanitatea...
Sufletu-și găsea credința bunei vremi de mai înainte,
Bunei vremi miraculoase ce zadarnic o rechem,
 Când pe cerul nopții sfinte,

Steaua strălucea de-asupra ieslelor din Bethlehem...
 Și pe trepte de lumină înflorită 'n noapte-aceea,
 Scoborau ghirlânzi de îngeri, coruri dulci de serafimi,
 C'au văzut atunci, păstorii, peste toată Galileia,
 Nimbul orbitor de raze isvorând din adâncimi!
 Și alături cu păstorii, împietrit de-așa minune,
 Cu smerenie privit-am și cu sufletul uimit,
 Cum venea călăuzită prin pustii și pe dune,
 Fără tihnă, caravana Regilor din Răsărit...

Iată-i încărcăți cu daruri: aur, smirnă și tămâie,
 Scoborând de pe cămile cu regescul lor avut,
 Ceii trei Magi ce 'ngenunchiară, lângă iesle stând să măie,
 Unde surâdea sub raze Dumnezeu cel nou născut!

Moș Crăciune, Moș Crăciune, nu mai ești ca altă-dată!
 Ori ești tot ca altă-dată și eu, poate m'am schimbat...
 S'au dus vremurile bune și povestea minunată;
 Azi zadarnic vii la mine, când mi-e sufletul blazat!

Sfârșimată-î feeria vremilor patriarhale ;

Astăzi nu mă mai încântă vraja ta de moș sărac...

In zadar mai vîi cu traista și cu darurile tale,

Moș Crăciune, pentru mine nu mai ai nimic în sac !

CÂNTECUL CIOCANELOR

Cu ritmuri sonore ciocanele cad,
Isbite metalele sună,
Cu ritmuri sonore ciocanele cad
Și neagra clădire e par'că un iad
De forțe, ce'n valuri s'adună:

Ciocanele grele în horă se prind.
Prelung nicovala vibrează...
Ciocanele grele în horă se prind
Și mușchii se umflă, obrații s'aprind
Și ochii mai viu scânteiază...

E cântecul Munci! E cântecul sfânt.

Ce pune îndemn tineretei,

De sute de secolî cântat pe pământ,

Cu sute de brațe pornite 'n avânt,

E Marsîlieza vieții!

Și saltă ciocanele 'n aer, ca iar

Să cadă în fie-ce clipă;

Și saltă ciocanele ritmic și rar,

Din fierul cel roșu scânteile sar,

Ca fluturi albaștri 'n risipă...

Aicea lucrează maestrul Vulcan

Oțelul și fierul fierbinte...

Se 'nalță orașele an după an...

Când cade odată enormul ciocan

Se face un pas înainte!

Fantastice poduri s'aruncă spre cer

Ca brațe vânjoase 'n avântul

Pornirilor, care avide își cer

Viața ; se prinde 'n rețele de fier

Și 'n cabluri marine, pământul...

O! forțele care se sbat în eter ;

O! ritmul eternelor goane...

Pământul îmi pare un vast șantier

Și cântecul muncii răsună sub cer

Din sute de mii de ciocane !

TALISMANUL

Vrei tu, în seara asta de visuri și de spleen
Să-mi readuci credința și vremea de-altădată
Și din vrăjita-ți grotă, Magistre Aladin,
Să te cobori la mine cu lampa fermecată?...

Te voi lua de mână bătrâne vrăjitor,
Și voi porni cu tine în lumea de fatasme;
Va crește 'n jurul nostru feericul decor
Din țara de legendă, de visuri și de basme.

O! Lampa ta e astăzi supremu-mi talisman . . .
O strâng cu bucurie la piept ca pe-un tezaur ;
Cu ea vom fi 'ntr'o clipă pe celălalt liman
Și vom vedea grădina cu merele de aur !

Corole parfumate de monstruoase flori
Se vor ivi pe lujeri zâmbind privirei noastre
Și păsări legendare : păuni multicolori
Vor lumina pădurea cu fulgerări albastre . . .

Departa va rămâne al vieței crunt talaz,
Cu ura, cu minciuna, cu încordări rebele ;
Ne vor rânji, oprite de magicul zăplaz
Reptilele hidoase și scorpțiile rele.

Dar noi, cu talismanul fantastic ce ne-a dat
Viața fără moarte, și fără bătrânețe
Privi-vom în extaze palatul fermecat
Din care se coboară eterna Frumusețe !

POVESTEA FIRULUI DE-ARGINT

POVESTEA FIRULUI DE-ARGINT

În noaptea de iarnă

Când visele vin,

Când gerul sculptează flori albe 'n ferești,

Când pâlpaie focul voios în cămin,

Ce blând te 'mpresoară, când visele vin,

Uităte noastre povești.

Sunt iarăși copilul nebun de demult,

Ce 'n poala bunicei dormeam legănat,

Sunt iarăși copilul nebun și ascult

Al fusului cântec duios și uitat,

Din vremuri apuse demult.

Din gândul bunicei se toarce un vis,
Din fusul bunicei un cântec . . .
Robit de plăcere eu ochii-am închis,
Căci basmul ce-mi spune îmi pare un vis,
Iar glasul ei vers de descântec . . .

Și-un fir de argint
Se toarce ușor
Din caerul alb ca o floare,
Cum tainic se toarce al vieții fuior . . .
Și-un fir de argint se toarce ușor
Și blond ca o rază de soare.

Pe vatră cărbunii clipec somnoroși
Și'n aerul moale,
În sbor furtunatic,
Trec pajuri măiastre și smei firoși,
Trec zâne,
Balauri,
Viteji feți-frumoși,
Și cai ce mănâncă jeratic.

Ei vin din țărâmul cu mândre palate,
Sculptate 'n smaralde,
Safir
Și rubin ;
Trec poduri de-aramă,
De argint
Și de aur
Plutind către țărmul de-apururi senin...

O! glasul bunicei e-atâta de lîn...

Și firul de-argint
Se toarce ușor
Din caerul alb ca o floare,
Cum tainic se toarce al vieței fuior...
Și firul de-argint se toarce ușor
Și blond ca o rază de soare!

*

Pornit-a pribeagul fecior de 'mpărat,
Călare pe Galben-din Soare,
Să vânture lumea

In lung

Și în lat,

Pornit-a pribeagul fecior de 'mpărat,

Să afle isvorul eternei vieți

In lumea de veci călătoare...

Și firul de argint

Se toarce ușor

Din caerul alb ca o floare...

El zboară prin vaste câmpii de azur,
Prin flori de safire
Și fluturi de aur,
Prin stoluri de astre ce cântă 'n murmur ;
El zboară prin vaste câmpii de azur,
Ce scânteie 'n zare ca solzi de balaur.

De-odată 'naînte-i se face-un pustiu
Cu albe nisipuri
Și zări violete . . .
Ușoară coboară a umbrelor cete :
De-odată 'naînte-i se face-un pustiu,
O vale în care zac albe schelete.

Și iată, răsare acum din senin
O scorpie neagră, ce varsă pe gură
Șivoaie de flăcări,
De fum

Și venin,

O! iată, răsare acum din senin

O scorpie neagră de ură...

Dar Făt-Frumos pala își fulgeră 'n soare,

Și lupta se-ncepe

Pe viață

Și moarte,

Și 'n cele din urmă tot scorpia moare...

Iar Făt-Frumos pala își fulgeră 'n soare!

Și drumul cel lung de stavili e plin...

Căci smei și balauri

La poduri s'ațin, —

Dar el îi doboară și trece 'nainte

Sburând către țărnuțul de-apururi senin.

Iar fusul se 'ntoarce mai lîn, tot mai lîn...

Și firul de-argint
Se toarce ușor
Din caerul alb ca o floare,
Cum tainic se toarce al vieței fuior
Și firul de-argint se toarce ușor
Și fin ca o rază de soare.

*

In zările limpezi și-adânci de cristal,
In zările limpezi ce viu scânteiază,
Măreț se înalță palatul de-opal ;
Și 'n codrii de-aramă stau pururi de pază
Balauri
Și zgriptori
Și pajuri măiastre,
Și freamătă codrul cu glas infernal...

Dar Făt-Frumos întră 'n palatul de-opal.

Și iat-o plutind pe albe cărări,
Pe albe cărări pe care s'așterne
Lumina de aur din magice zări...
O! iat-o plutind pe albe cărări
Stăpâna iubirei și-a vieții eterne.

Ea vine ușor și 'n mersul ei lin
Vestmântul de raze i-l suflă zefirii,
Aprinșii ei sâni, ce 'ntrec trandafirii,
Puternic răzbat cămașa de in,
Vestmântul de raze i-l suflă zefirii,
Când vine ușor, cu mersul ei lin...

Adie un vîers în aerul clar
Și totu-i vrăjit acum de-un descântec,
Ea vine ușor purtată de-un cântec,
In drumul ei crini și roze răsar...
Adie din codrii un vîers de descântec
Și-o muzică lină în aerul clar.

Iar fusul se 'ntoarce mai rar, tot mai rar ...

Și firul de-argint se toarce ușor
Din caerul alb ca o floare,
Cum tainic se toarce al vieței fior;
Și firul de-argint
Se toarce ușor
Și blond ca o rază de soare ...

Și Făt-Frumos, vine, s'apropie lîn ...
Ea-l vede
Și dulce acum se mlădie,
Se pare că vântul sărută un crin,
In păru-i de aur ea fața-și ascunde
Și 'năbușe 'n pieptu-i un tainic suspîn.

Iar Făt-Frumos vine, s'apropie lîn ...

Și glasul lui dulce de viers o desmeardă:
Îi mângâie părul ce-i curge în unde,

Îi svântă obrazul de lacrimi plin
Și parcă i-e frică acum să n'o piardă:
Iar glasul lui dulce de vîers o desmiardă
Și brațu-i cuprinde mijlocul ei lîn.

O basmul buniceî e-atîta de lîn!...

Și firul de-argînt
Se toarce ușor
Din caerul alb ca o floare,
Cum tainic se toarce al vieței fuior;
Și firul de argînt se toarce ușor
Și blond ca o rază de soare.

*

Aici în palatul vieții eterne
Par anii ca zile,
Și zilele clipe . . .
Deapururea vară podoabele 'și cerne
Aici în palatul vieții eterne,
In veci neatîns de-ale vremii aripe . . .
Căci anii par zile
Iar zilele clipe.

Și tremură dulce al zânei trist glas :
„O ! Făt-Frumos,
Toate-s acum ale tale,

Te plimbă orî unde te duce-al tău pas . . .
Ferește te însă de-a Plângerei Vale ;
Iar dacă vei face întrânsa popas,
Adânc te va prînde o tainică jale
De viața-ți uitată,
Și-un dor de acas' !“

Dar Făt-Frumos uită al Zânei cuvânt.
Și 'ntr'una din zile plimbându-se agale,
L'adoarme mireasma
Și-al florilor cânt . . .
O ! Făt-Frumos uită al zânei cuvânt
Și trece a Plângerei Vale . . .

Și-l prînde-acum dorul de lumea lui dragă,
De țara lui mândră și mult depărtată,
Și-l prînde-acum dorul
De viața-i pribeagă
Și-ar vrea într'o clipă să-și ia din nou sborul
Spre mândra lui țară uitată . . .

Zadarnic Zeița cu brațele albe,
Cu brațele albe și reci, de ninsoare,
'I înlănțue gâtul,
Zadarnic suspină...
Din ochi-i șiraguri de mărgăritare
Cad ritmic pe lespezi de marmură fină...

Iar plânsul ei pare o muzică lină:
„Rămâi lângă mine, iubite,
Rămâi...
De sute de secolii ai tăi toți s'au stîns:
Rămâi, căci zadarnic te 'ncercî ca să pleci,
Vei fi ca și dînșii de moarte învîns,
Vei sta ca și dînșii în groapa de veci!“

*

Dar el nu ascultă și calul își chiamă,
Și sboară ca vântul
Și sboară ca gândul
Prin codrii de aur,
De-argint
Și de-aramă
Și țările toate străbate de-arândul...

Dar parcă de-un farmec e lumea schimbată;
Nu știe de este în vis sau deștept?
Nimic, nici o urmă din ce-a fost odată;
Zadarnic întreabă de-i drumul cel drept...
Moșneag de un secol acum el se-arată.
Iar barba-i ajunge la piept.

Și merge 'naînte
Și merge mereu
Prin lumile nouă,
In albu-i vestmânt,
Și pletele albe îi flutură 'n vânt,
Iar stema-i de secolí i-apasă pe frunte
Și-o simte c'atârnă mai greu, tot mai greu...
Iar barba-i ajunge 'n pământ.

Și fusul buniceí se 'ntoarce mereu...

Și firul de-argint
Se toarce ușor
Din caerul alb ca o floare,
Cum tainic se toarce al vieței fuilor...
Și firul de-argint
Se toarce ușor
Și blond ca o rază de soare.

Și 'n urmă ajunse târziu la palatu-i,
Trudit de viață, de dor și de cale;
Pustiu era totul,
Pe jos, sfărâmate de-a vremilor valuri,
Zăceau albe statuî...
Sfielnică luna
Cu razele-i pale
Privea cu durere prin negre portaluri.

Sălbaticie ierburi
Acum năpădise
Cărările albe ca drumuri de stele...

Proptit în toiagu-i de fildeș,
Moșneagul,
Abia se strecoară prin portici deschise;
Cu mâna și ridică el ploapele grele ...
Și plânge o lume de veci, ce pierise!

Dar iată, zărește odaia lui scumpă,
Inchisă cu lacăt
Și lanțuri de-aramă;
Spre ea se îndreaptă,
Apoi cu toiagul
Isbește în poarta ce greu se sfăramă,
Și lung hohotește prin tainiți deșarte —
Iar triste ecouri vibrează departe ...

Așa cu toiagul de fildeș în mână,
Ca stana de piatră,
Privirea sticloasă
Și fără să miște a prins să rămână :

Acolo 'nlăuntru e Moartea hidoasă,
Ce straniu rânjește văzându-l întors —
Și Moartea 'l isbește cu apriga-i coasă...

• • • • •

Iar firul de-argint se rupe din tors!

RAPSODII DE TOAMNĂ

PEISAJ

Cu stoguri mari de aur și blonde clăi de fân
Pornește-alene, Vara, spre zone tropicale,
Pornește-alene, Vara, și 'n urma ei rămân
Intinse miriști triste de mărăcini și jale...

Ducând trifoi din luncă și păsări din dumbrăvi
Călătorește Vara spre magice limanuri
Și carele 'ncărcate de prăzi, ca niște nave,
Se duc spre țări streine cu aurul din lanuri...

Privesc cu ochii umezi magnificul bagaj
Pierind în orizontul cu irizări de perle...
Lumină, flori și cântec au fost ca un miraj;
Pustie-acum rămâne pădurea fără mierle.

În scârțâit de roate, cu boi ce trag la pas,
Privesc cum pleacă, Vara, pe magicul ei drum,
Iar sufletu-mi nostalgic în urma ei rămas
Respiră cea din urmă șuviță de parfum?

OCTOMBRIE

Frunze roșii, flori de aur și rugină

Flutură 'n nelămurita agonie...

Și'n foșnire de mătasă ce suspină

Toamna se coboară'n suflet și'n grădină

Cu preludii de funebră rapsodie

Și cu fast de 'mpărăteasă bizantină...

Ca o lacrimă de aur cade-o foaie
Pe cărarea străjuită de castani;
Și vor plânge de pe ramuri lungi șiroaie
Peste statui ce dormi-vor noaptea'n ploaie,
Peste n'ime, peste fauni și silvani!

Și durerea mă cuprinde ca'ntr'o ghiară,
Pentru tot ce-a fost miraj și-a strălucit,
Pentru toată frumusețea de-astă vară,
Pentru roza scuturată într'o seară,
Pentru crinul alb — fecioară ce-a murit...

MORMINTE FĂRĂ CRUCI

Morminte fără cruci, morminte părăsite
La margini de păduri, la margine de drum,
Morminte fără cruci, doar luna vă trimite
In nopți târzii și reci ghirlânzi fără parfum...

Cu brumă și cu ploaie coboară toamna'n țară,
Coboară toamna iar, cu-al frunzelor șivoi;
Iar plopii rari și triști pe rând își scuturară
Sărmanul lor prinos de lacrimi peste voi.

Și nici o mână nu s'a 'ntins tremurătoare
S'arunce peste voi o floare, semn pios;
De n'ar fi'n cer o stea lumina să-și coboare
Voi n'ați avea măcar o candelă prinos...

Vor trece nopți pustii cu vânt, cu frig, cu ploaie,
Și voi veți sta mereu sub zări făr-adăpost:
Ce-î pasă vieței largi de niște mușuroaie
Părăginite'n veci și fără nici un rost...

O! Știu! Voi așteptați să fie primăvară,
Să treacă iarna grea cu viitor și nălucă,
Ca peste voi din nou flori multe să răsară,
Morminte fără flori, morminte fără cruci!

SE COBOARĂ TOAMNA...

Crisanteme pale, albe crisanteme,
Năpădit-au strada unde plâng castanii...
Se coboară toamna parcă mai devreme,
Parcă mai devreme decât în toți anii!

Aruncând tristețe peste mahalale
Cu pierdute'n ceață uliți și răscruci,
Stau cu noaptea'n aripi ciorile fatale
Pe clopotniți strâmbe și ciuntite cruci...

Stau ca vîsuri negre c'orile funeste,
Stau ca niște cioclîi legănând mereu
Gânduri de'ntunerîc asvârlite peste
Toată'nfiiorarea sufletului meu . . .

Și'n melancolia gândurilor mele,
Străjuită'n taină de castanii'n șir, —
Răspândind parfumul trist de tufănele
Se filtrează toamna ca'ntr'un cîmîtir !

DESPARTIRE

Te duci și vom rămâne ca doi necunoscuți,
Ca doi drumeți ce'n viață s'au întâlnit pierduți
Pe-un larg peron de gară sau pe-un debarcader,
Cu suflete 'nsetate de mare și de cer,
Și s'au privit o clipă și-au dispărut în larg
Cu vuetul de roate sau vârful de catarg, —
Ca două umbre'n noapte vom trece neștiuți...
Te duci și vom rămâne ca doi necunoscuți!

Te duci și nu voi plânge și nu te voi ruga,
 Nu voi veni cu brațe întinse 'n urma ta,
 Nu-ți voi trimite daruri, nici elegii și nici
 Nu voi striga pe urma pantofilor tăi mici,
 Nu voi căta zadarnic, cu ochii suferinzi,
 Imaginea ta caldă resfrântă în oglinzi,
 Nici sâni albi și falnici ca două flori de crini...
 Te duci și vom rămâne de-apururea streini!

Ca doi vlăstari d n neamuri ce'n veci s'au războit,
 In umbra nepăsărei, ciopliti ca din granit,
 Veghea-vom sub orgoliul ascunselor dureri
 Ca sub medievale armuri de cavaleri:
 Cu pumnii strânși de ură și fulgere 'n priviri
 Ne vom privi din fundul albastrei amintiri
 Purtând egal în suflet disprețul uriaș...
 Te duci și vom rămâne ca doi străvechi vrășmași!

Te duci... O clipă numai te voiu privi și-apoi
 Ne va 'nghiți oceanul uitărei pe-amândoi,
 Și vom privi ironic cum spulberată 'n vânt
 Eternitatea moare zdrobită de-un cuvânt:

Pe lutul de-o clipită vor trece veacuri mii ;
Noi vom dormi sub lespezi ca două vechi mumii
Care-au uitat lumina strălucitoarei torți . . .
Te duci și vom rămâne în umbră ca doi morți !

ZIUA EROILOR

E ziua voastră azi... E ziua voastră!

O zi pe an vi se cuvîne vouă,

Să'ngenuchiem în liniștea sihăstră

Pe brazda încă umedă de rouă...

Dar unde să mă'ndrept?... Spre ce mormînte?

Sub ce morman al gropilor comune

Se odîhnesc a voastre osemînte

Pe'ntînderea câmpîilor străbune?...

Un gând pios încearcă să mă'ndrume
Pe văi, pe lunci, prin miriști, prin zăvoaie...
S'au șters de vremi pe cruci al vostru nume,
Iar crucile au putrezit de ploaie!

AZI, CLOPOTELE...

Azi, clopotele cântă pentru voi
Din turlă 'n turlă și din sat în sat,
Azi clopotele cântă pentru voi
Așa cum au cântat când le-ați lăsat
Peste câmpii de jale și nevoi...

Azi, clopotele cântă pentru voi,
Cum au cântat în ceasurile grele.
Când ridicați de marele elan,
Voi ați pornit sub falduri de drapele
Și ați căzut cu fața la dușman!

E tot pământul țării presărat
Cu sângele și sfântul vostru os,
Iar gândul meu s'amestecă pios
Cu ritmul larg de clopote ce bat
Și flori de vis v'aduce, azi prinos...

Azi, clopotele cântă pentru voi
Din turlă 'n turlă și din sat în sat,
Așa cum au cântat când le-ați lăsat...
Azi, clopotele cântă pentru voi,
Nu c'ați murit, ci fiindc'ați înviaț!

IN MEMORIAM

In veci mărire amintirei tale,
O! Rege, cel mai mare dintre Regi,
Vultan ce de pe creste de Bucegi
Ai apărat, ca'n vremuri voivodale,
Pământul sfânt al Patriei întregi!...
Mărire ție, Rege între Regi...

Tu dormi în maestoasa ta odihnă,
Acolo'n minunata mănăstire
Sub care stau, în glorioasă tihnă,
Voivozii mari, Spătarii, Părcălabii,

Toți cei pe care sfânta pomenire
Săpatu-i-au în litere slavone
Pe lespezi cu mândrii autohtone,
Sub care dorm cu slavă Basarabii...

Acolo, sub bătrânele cupole,
Te odihnește împăcat cu Tine;
In preajma ta, pe frunți cu-aureole,
Vitejii mari, cu suflete creștine,
Primitu-te-au O, Rege, ca pe-un frate,
Sub strașina locașului bătrân,
S'adăpostească 'n veci, cu pietate,
Adevăratu-ți suflet de român...

Dormi falnice ostaș, te odihnește,
Căci ți-ai făcut deplină datoria,
Tu ai înfrânt vrăjmașul, vitejește,
Când a suflat pe câmpuri vijelia;

Dar ai înfrânt un alt vrăjmaș mai mare ;
Vrăjmașul mândru ce'l purtai în sânge,
Și când în clipa roșului amurg
Din seara sfântă de mobilizare
Pe Hohenzolern ai putut înfrânge,
Vedeai cum se vor prăbuși'n văltoare
Și Makensen, și Falkenheim și Hindenburg...

Dormi, Rege... Printre anii ce se scurg
Îți vom păstra cu slavă pomenirea
Alături de Voievozi, în mănăstirea
Lui Neagoe-cel-vrednic și cel sfânt!
Iar clopotele mândrului locaș,
In zile mari, când vor porni să sune
Cu lîn ecou pe-al Argeșului jghiab,
Străbunii mari din cripte seculare
Vor înțelege tainica minune,
Că sufletul lor sfânt de Basarab
A reînviat în Ferdinand-Cel-Mare!

LEGENDA COROANEI

Intrânsa e puterea și visul țării mele
Și truda ne'nteruptă prin lung șirag de ani,
Ea este făurită în cântec de ghiulele,
In șuer de mitralii, în grai de tunuri grele
Și 'n încordări supreme de brațe de titani...

De-apururi poleită de nîmbu-apoteozii,
Ea lumînează fruntea pîoșilor părinți
Slăviți pe-altarul Putnei, pe zidul sfîntei Cozii
Și pentru ea de-apururi s'au pristăvit Voivozii,
Murit'au Basarabii și Mucenicii sfînți!

Ca liberă să fie s'au dat atâtea lupte
Și-a sîngerat prin veacuri pămîntul românesc,
Cu suferinți destule din trupul nostru rupte
Cu jertfe mari, cu visuri, cu-avânturi ne'ntreprupte,
Ca să se'nchege-oțelul și aurul regesc.

Să strălucească veșnic în glorie deplină
Așa precum sclipește cununa cea de spini,
Murii Crișan pe roată și-aduși la ghilotină, —
Să nu se frîng-o rază din slava ei dîvină, —
Se stîNSE Brâncoveanu cu fiii săi creștini.

Din vechi pământ și sânge o plămădesc giganții
Și-o poartă prin războaie sub falduri de drapel;
In zarea luminată de razele speranții,
La Plevna, Carol Vodă, urcând cu Dorobanții
Pe vârful de rețută o toarnă în oțel.

Ea este ocrotită de pronia cerească,
Ea este mângâiată de cântec de obuz;
Carpații au văzut-o c'a stat să strălucească
Pe front, în fața morții... Coroana românească
A fost călită'n flacări, pe creste, la Oituz!

Intrânsa se'ntrupează virtuțile creștine,
Și'nvăluită'n nimbul credinței românești,
Ea 'și-a 'ncrustat prin veacuri podoabele-i divine:
Din lacrimi are perle, din sânge-are rubine,
Iar aur sfânt, din lanul cosit la Mărășești.

Acceaș năzuință și-acelaș crez ne leagă,
Ne leagă-aceleași lacrimi, aceleași mari nevoi;
Impărtășind măreață durerea noastră'ntreagă,
Pe văile Moldovei a mers cu noi pribeagă,
A plâns cu noi alături, a suferit cu noi...

Oblăduind destinul și visul nostru mare,
Veghind deasupra noastră de pază, ca un scut,
Acoperind sub aripi străvechile hotare,
De la Bătrânul Mircea la Ferdinand cel Mare
Ea leagă viitorul cu-al nostru sfânt trecut!

ARIPI SPRE SOARE

STRĂNEPOȚII LUI ICAR

Icar, spre tine astăzi, mă poartă 'nchîpuirea,
Spre țara ta de statui, de versuri și de vise;
Tu, cel dintâi ce vrut-ai să cerci nemărginirea
Cu-aripile pe care Dedal le făurise!

Văd insula de aur din epoca elină;
Departe, aurora aprinde-o dungă roză...
Cu-aripile întinse în marea de lumină
Tu sbori scaldat de soare ca 'ntr'o apoteoză!

Tumultuos în țărături bat apele egee,
Sclípesc frontoane albe de temple orbitoare,
Ca bulgări de zăpadă ce'n depărtări scânteie
Și se topesc în clipa când tu te-avânți spre Soare...

A fost o năzuință sau patimă deșartă?
Ca Prometeu tu vrut-ai să smulgi din cer scânteia?
O! n'ai știut că zeii răzbunători nu iartă —
Și cazî, ca să triumfe în urma ta, Ideia!

II

Și astăzi, când străbateți adânc nemărginirea,
Aviatori, urmașii epocilor antice,
Când sborul vostru falnic își leagă pornirea
În ritmuri de motoare și cântec de helice:

Când depărtați de globul de lut care ne ține
Încătușați, voi rupeți zăgazurile firii,
Ca să plutiți o clipă în sferele divine —
În voi privesc avântul suprem al omenirii!

O! vă 'nălțați deasupra nimicurilor vieții;
 Pluțiți, pluțiți în largul nemărginirii-albastre,
 Acolo unde numai vulturii și poeții
 Cercau să se avânte în sbor măreț spre astre!...

Pluțiți... Sorbind din aer eterice efluvii,
 Voi azi purtați în suflet a zeilor putere;
 De sus panglici de aur par apele din fluvii,
 Orașele, în noapte, splendide coliere!

Și dacă unul cade învins de Năzuință
 Ca și Icar altădată, purtând un nimf de gloriu,
 Cu jertfa lui se 'nseamnă un pas spre biruință...
 Ca 'n drumul lor să urce mai sus, învingătorii!

LATINII

Semeți ca șoimii care rotesc în escadrilă
Suim avânturi nalte în sbor nestăvilit...
Ne-a logodit destînul cu antîca argilă,
Iar laptele lupoaiceii romane ne-a hrănit!

Pe unde noi trecut-am cresc luminoase fructe:
Sterilitatea stepei și bezna din păduri
Am preschîmbat-o 'n temple, cetăți și apeducte
Tăind cărări pe fluvii și drum prin munții suri.

Am răscolit pământul cu plugurile grele;
Superbe municipiî cioplite, bloc cu bloc,
Am înălțat din piatră și stat-am sentinele
Ca să păzim Dreptatea cu paloșe de foc.

Am cizelat cuvântul și-am dat avânt ideii...
Cohorte de lumină trecut-am îndrăzneți;
In marmoră de Paros glorificat-am zeii
Și-am înălțat altare eternei frumuseți!

CLOPOTUL

Un clopot grav vibrează solemna-i rugăciune,
L'ascult cum svârle 'n haos metalíce loviri,
Un clopot grav vibrează și soarele apune
Nimbând eșafodajul gigantic de clădiri...

O! soarele apune cu 'ntreaga-i maiestate...
Un scut pătat de sânge e discu-i uriaș:
Acolo, ard departe, păduri incendiate...
Adânci tristeți ca umbre coboară pe oraș.

E ora când durerea în suflet se filtrează
Ca aurul luminei prin aerul nocturn,
Și 'n taină, amintirea s'aprinde ca o rază
Ce fulgeră o clipă pe vârful unui turn.

Marmoreane temple s'au sfărâmat ca sticle,
Sub veacurile grele — cohorte'n marș brutal —
Ah! unde-i înflorirea din veacul lui Pericle
Și somptuozitatea lui Helîogabal?...

Și clopotul vibrează prelung și nu știu bine
In ritmul larg de unde ce pân'la mine-ajung,
De bate pentru altul sau bate pentru mine...
Și clopotul de-aramă vibrează lung, prelung.

IDOLUL

Apusese, după munte, roșu, soarele-african...

Slabi și 'nfiorați, sub corturi, poposeau, trudiți, Iudeii;

Ochii lor visau pământul magicului Canaan,

Iară Moise dispăruse în deșerturi...

Fariseii,

Dârji, strigând că legea 'i stearpă și că Iehova e van,

Se izbeau în piept cu pumnii și cu fața îndreptată

Spre vitelul cel de aur, ridicat de mâna lor,

Intonând barbare imnuri, în vacarm asurzător,

Propovăduiau puterea idolului și de-odată
Toat-acea mulțime cruntă, tragică și dezolată,
A ingenunchiat în fața monstrului strălucitor...
Aur! Aur! Idol antic, formidabilă putere,
Zeu etern ce, peste veacuri, stăpânești ne'nduplecat,
Blond magnet, în care 'nvie legendarele himere,
Tu atragi de-apururi ochiul omului halucinat...
Legănând pe prore visul omenirii însetate,
Năvi imense, lungi corăbii risipite pe ocean,
Se îndreaptă către țărmul Californiei bogate...

Zi cu zi și an cu an,

Transatlantice brăzdează mările fosforescente,
Avioane sparg văzduhul și 'n vertiginos galop
Marile accelerate lunecă pe continente,
Imboldite de aceeași râvnă, spre același scop!...

Aur! Aur! Către tine se îndreaptă tot pământul:
Neamuri, gintă după gintă, și popor după popor,
In exod de zeci de veacuri, vin spre tine, în avântul
Brațelor ademenite de mirajul tău sonor...
Iată mâinile crispate de revoltă și de ură,

Iată mâinile lui Shylok întinzându-se avid,
 Iată mâinile ce 'nșeală, iată mâinile ce fură,
 Iată mâinile fatale, mâinile careucid,
 Iată mâinile 'năsprite de ciocane și cazmale,
 Iată mâinile febrile de zarafi, întinse 'n larg,
 Iată mâinile trudite iată mâinile ce sparg
 Blocurile colosale . . .

Toate mâinile-omenirei, zeu nepraznic, te imploră !
 Ca în biblica Gomoră,

Jertfe scumpe se înalță în coloane de granit,
 Aur ! Aur ! Pentru tine se ridică ossanale,
 Și 'n giganticele temple :—burse, bănci,—neconținut,
 Potentații bogăției, preoți gravi oficiază :
 Bieții pământeni te roagă să le-arunci măcar o rază
 Din imensul tău tezaur,

Intr'un imn suprem și amplu toți îngână : Aur ! Aur !

Doamne, către ce himeră se îndreapt-ademenită
 Omenirea desbrăcată de virtuți și-avânturi mari,
 Când în inimile noastre nici un dor nu mai palpită
 Și-alergăm, fără credință, ca o turmă rătăcită,

Intr'un secol de valută, de zarafii și cămătari?
 Ce blestem fatal planează ca în om să reînvie
 Legendarul rege Midas, cel de zei oându-i
 Să preschimbe totu'n aur, ca să piar-apoi strivit
 Sub trufașa și enorma-i bogăție?

Unde merge omenirea stearpă și halucinantă,
 Fără vis și ideal,
 Când întunecat e cerul și când Moise nu s'arată
 Să rostogolească soclul monstrului universal?

Aur! Aur! De-opotrivă te slăvește orice gintă...
 Pentru văduva săracă, pentru falnicul nabab,
 Tu ești luminoasa țintă!
 Aur! Aur! Iată omul, mic, neputincios și slab
 Ce 'naintea ta 'ngenuche să-i arunci doar o scântee!
 Aur! Iată-ți la picioare umilitul Harpagon
 Care brațele 'și întinde;
 Aur! Iată conștiința ce se 'ndoaie și se vinde;
 Aur! Iată strălucirea frumuseții de femeie
 Despuiată de vestminte, lângă falnicul tău tron...

Aur ! Aur ! Tot pământul ți se 'nchină la picioare,
Zeu barbar, Moloh năpraznic, ce tronezi împunător,
Iată'n cinstea ta războaie ! Pierd și se ucid popoare !
Roșu sângele — omenirii ți se dă triumfător :
Om cu om, frate cu frate se sugrumă în avântul
Nebuniei, ce agită veșnic sufletul uman,
Iar de sus, privind ofranda ce ți-o dăruie pământul,
Larg și monstruos, prin tine, râde ochiul lui Satan.

ARIPI SPRE SOARE

Mai sus ! mai sus... Spre larguri vrea sufletul să sboare,
Departe de orașe, de străzi și de taverne;
Ca șoimul ce s'avântă cu aripă largă spre soare,
Mai sus de pîscuri nalte și de zăpezi eterne...

Nădejdi își făurește și aripă prinde lutul,
Speranțe urcă 'n aer cu sbor de avioane,
Dar pe-aripile grele apasă greu trecutul
Cu legi ce'nfrâng fatale avânturile vane.

Și totuși năzuința armează noi vîntrele,
Cu cât mai larg e cerul, mai aprig crește-avântul,
Pe când de sus, Neantul, clipînd din ochi de stele
Privește ce departe și mic este Pămîntul...

Ce mic este Pămîntul cu visurile noastre,
Când stavilî neclintite răsar în veșnicie...
O! sufletul privește spre slăvile albastre
Cu nostalgii de vultur închis în colivie!

ILUZIILE

Iluziile ! Fluturi de vis ! Femei frumoase,
Năluci de feerie cu grații de fecioară,
Ce vin amăgitoare zâmbind misterioase
Și când voim în brațe să le cuprîndem, zboară...

Întăia 'ți ese 'n cale plutind ca o ispită,
Te-ademenește mersu-î cu ritm de baiaderă,
Îți inflorește visul, e cea atât dorită...
Și 'n zori se depărtează pierind ca o himeră.

Apoi răsare alta ca floarea 'n primăvară,
In rochie subțire — corolă parfumată — ;
Te 'mbată ca absintul și 'n fiecare seară
Când o aștepți să vie, nu vine niciodată ...

O! Vă cunosc ... Știu bine ce farmec și miraje
Purtați cu voi, iluzii perfide și cochete,
Ce treceți legănate în sbor de echipaje
Lăsând în urma voastră o dâră de regrete ...

In van veniți la mine cu flori de anemonă,
Cu buze de meduză, c'o stranie scântee
In ochi adânci, sirene cu zâmbet de madonă,
Când știu că 'n fiecare din voi e o Circee!

In van veniți la mine, când noaptea e stăpână,
Ca să-mi cuprindeți gândul cu brațele-amândouă,
Cine-ar putea să-mi toarne, în amfora bătrână
A inimei, simțirea, ca o licoare nouă?

M'ați înșelat și-acuma mi-e inima pustie...
Iluzii!... Fluturi, fluturi de vis, dorinți nebune...
In suflet simt, ca după o noapte de orgie,
Doar drojdia vieții, desgust și-amărăciune!

F O C U L

Întinde-ți mâinile subțiri și roze
Spre focul care pâlpaie 'n cămin
Și în lumina de rubin
Ce 'ți pune 'n păr discrete-apoteze
Ascultă glasul lui dîvîn...

Ascultă tot ce 'ți spune focul!

Măreața lui poveste străveche e ca blocul
De sílex, unde-a stat închis
De mii de ani, cu-acelaș vis
Și-aceiaș forță milenară.
El a văzut epoca fecundă și barbară
Iar taina lui e taina creațiunii 'ntregi,
El a'ncălzit la sânu-i popoare de pribegi
Ce 'l adorau în temple cu preoți și vestale...

O! slintele simțiri primordiale,
Când focul pâlpaia domol
În noaptea fríguroaselor caverne,
La bunătatea flacărei eterne
Veneai cu trupul gol...
Și în privirile-ți uimite
Fermecător se lumina decorul,
Se desprindeau din umbră, ghirlânzi de stalactite.
Și pentru 'ntâia oară simțeați în trup fiorul
Căldurei primitive ce'ți da o viață nouă...

Afară-î vânt și plouă . . .
Copacii goi se frâng de vijelie
Și noaptea 'n suflet dă năvală . . .
Apropie-te . . . Focul din sobă te îmbie.
Întinde-ți mâinile-amândouă
Să strângi la piept cu frenezie
Căldura lui universală !

E V A

Infășurată 'n scumpe blănuri rare
De animale nordice, tu'mi pari
Cea mai decorativă arătare
Visată de nostalgicii barbari...

Tu răspândești arome tari de plantă
Crescută din pământul primitiv
Și imi evoci întâia elegantă
Ce-avea acelaș fast decorativ.

Tu faci să se propage'n atmosferă
Fluide calde care dau fiori ;
Tu mergi cu mlădiere de panteră
Și cu mister în ochii visători.

În irizarea blondă de lumină
Ce tremură sub cerul glacial
Eu bănuiesc o flacără divină
În ochii tăi frumoși de animal . . .

Ca fulgerul prin noaptea de cărbune,
Ei luminează sufletu'mi complex
Și'n ei disting instinctele străbune
Din epoci lungi de fier și de sílex.

SONETE

MADONA

Nu, prea Frumoaso, nu ești vinovată
Când, fără voe, izbucnind rebelii
Sâni albi, apar din faldul catifelii
Cu rotunzimi de cupă cizelată!

Privirea ta, culoarea viorelii,
Te idealizează dintro'dată
Și sameni cu Fecioara — Prea — Curată
Pe care a visat-o Boticelli...

Păgâne doruri sufletu-mi frământă ;
Dar nimbul de pe fruntea ta de sfântă,
O ! părul blond ca strălucirea lunii,

Mi-alungă brusc dorințele profane . .
Ș'ngenuchiez smerit ca'n fața unei
Venețiene și străvechi icoane !

CARAVANA

Se duce încărcată caravana
Cu aur, mirodenii, stofe rare,
Spre marile bazare unde'n zare
Monumentală crește Ecbatana...

Se duce'ncet, știind ce țintă are,
Prin dune de nisip tăind savana;
Pe cer amurguri sângeră ca rana
Roșind îmensitățile barbare...

O văd, prin vis, cum trece legănată :
Așa pornit-a inima-mi bogată
Cu daruri scumpe și avânturi sfinte,

Sub steaua blondă, palidă și rece . . .
Și'n noaptea vastă, printre vechi moriminte,
Șacalii urlă, — caravana trece !

UN VIS PE ȚĂRMUL MĂREI

Poem modern într'un act

PERSOANELE

MERY

D-NA STAMATE, MĂTUȘA LUI MERY

EDY }
LULUȘ } Fete moderne

BRATEȘ (Poetul Vladimîr).

COSTIN, cronicar monden.

TOTO }
RENE } tîneri eleganți
GIGI }

Doamnele în toaletă de bal, domnii în frac.

Un somptuos salon-fumuar. Colonade, vase, plante rare, foteliuri largi și primitoare, covoare, blănuri. La stânga ușa prin care se zărește salonul de dans. La dreapta scară care dă în apartamentele de sus. La dreapta scării, ușa dela intrare. Se aud fredonări de orchestră și se zăresc perechi valsând.

SCENA I

D-na Stamate, Domnul Costin

D-NA STAMATE, (în stânga la masă dictându-i lui Costin care notează)

Prințesa Cleopatra în mauve . . . M-me Mușat
In decolteu de seară Louis Quinze, modernizat ;
M-me Irène, cu jupă Empire și cu egretă
Stil Maréșal . . .

(Intinzând lui Costin o cutie cu țigări)

Costine, nu ieși o țigaretă ?

COSTIN (galant)

A, sunteți prea gentilă, prea bună . . . Mulțumesc . . .

(Iși aprinde țigarea)

Nu știu prin ce minune, dar ori-când mă găsesc,

În casa d-voastră, mă simt nespus de bine . . .

Aceste largi fotoliiuri, covoare, blănuri fine,

M-atrag prietenoase, mă fac încrezător,

Mă farmecă de-odată acest interior,

Căci tot de-ăici, lux, artă și somtuozitate,

Imi spun că frumusețea stă lângă bunătate!

D-NA STAMATE

Ești prea drăguț, . . .

COSTIN (entuziasmat)

Nu, doamnă, mă simt ca 'ntr'un Eden

Aici și datoria-mi de cronicar monden

E, — față de atâta lumină și splendoare, —

Să vă descriu serata cât mai strălucitoare . . .

D-NA STAMATE

Te'ntreci în complimente . . .

COSTIN

Sunt nepărtinitor

Și-apoi recunoștința că'mi furnizați ușor

Ecourile cele mai senzaționale . . .

Mă rog, Dudaia Mery, nepoata dumitale,
Ce face? N'am văzut-o...

D-NA STAMATE

Cum, încă n'ai aflat?

COSTIN

Nu!

D-NA STAMATE

Mery se mărită!

COSTIN (entuziast)

Să fie-adevărat?

S'a hotărât?

D-NA STAMATE

Firește!

COSTIN

Ce ne'ntrecută veste!

Mondena, cruda Mery!... Și-alesul cine este?

D-NA STAMATE

E contele D'Almiro.

COSTIN

Madame, e epatant!

Nici nu putea să fie ceva mai fulminant!

Voi scrie un articol măreț care va face

Senzație. Voi scrie așa cum știu că place:

„O nuntă ideală ! Eveniment vestit ! . . .

„Distinsa Domnișoară Mery s'a logodit

„Cu contele D'Almíro . . .” Ce nume sunătoare ! . . .

„Logodna fu urmată splendid de-o sărbătoare

„Venețiană, lună, gondolă, jazz, foxtrot . . .

„Perechea fericită s'a imbarcat pe un yacht . . .”

Voi presăra pe-acestea un vâl de poezie . . .

D-NA STAMATE

O ! Mă'ngrozești Costine, cu-atâta fantezie !

Dar, apropo ! Azi vine poetul Vladímír ?

L'ai mai văzut ?

COSTIN

Desigur. Și mi-a promis. Mă mir

De ce întârziează ? El, care 'ntotdeauna

Apare prompt și sigur, precum apare luna,

Ori cum sosește rîma în versul lui perfect . . .

Sau poate vrea să aibă, astfel, mai mult efect ?

D-NA STAMATE

Ești cam mordant . . .

COSTIN

O ! Doamnă, eu îmi protej amicii . . .

Poeții au sclîpirea de foc, ca lîcuricii,

Lucesc din depărtare, dar când de-aproape 'i vezi,
Rămân ca niște simplii gândaci.

D-NA STAMATE

Exagerezi.

COSTIN

Gândaci ce sub elitre au sbârânăielii de liră.

D-NA STAMATE

Nu. Vladimír e altfel. Știi, Mery il admiră.

Ne-a recitat aseară dintr'însul un sonet.

E entuziasmată !

COSTIN

Mă rog, e un poet!

Nu-î lesne să ieii premiul de la Academie...

Dar știți că acest nume sub care dânsul scrie

Nu-î numele lui propriu. E un pseudonim.

Pe dânsul 'l chiamă Brateș. Câțiva amici, doar, știm,

Prin Univers el trece mai mult incognito.

O! e modest băiatul...

SCENA II

Cei din naînte. Mery, Toto, René, Gigi.

MERY (urmărită de Toto)

Ei! Nu dansez, Toto!

Mă plictisești!

TOTO (demn)

Adică, refuzi!

MERY

Refuz!

(Zărind pe d-na Stamate cu Costin)

Priviți-i,

Mă rog!

COSTIN

(Tare către d-na Stamate)

Priviți cum astrul și-aduce sateliții...

MERY

Era inevitabil... (imitând pe Costin)

Contesa X în mauve;

M-me Y în splendid costum cu malacov,

M-me Sir Yons Toms Lubock în bleu de Prusse, cu trenă.

Parcă mă văd citată în cronică mondenă;

Iar, domnișoara Mery, în rochie bleu-pal...

D-NA STAMATE

Dar, Mery, fii cuminte!

MERY

Și-apoi un carnaval,

Un curcubeu, un spectru solar sau o paletă:

Rouge, blanc d'argenț, indigo și gama se repetă

La infinit...

D-NA STAMATE

Dar Mery...

MERY

Articolu-i sfârșit!...

D-NA STAMATE

Să căutăm, Costine, un colț mai liniștit...

(îndreptându-se spre ușă)

Vezi doamna îmbrăcată bizar ca o negresă,

E doamna Geroveanu...

(tes).

SCENA III

Mery, Toto, René, Gigi

MERY

Uf! Am scăpat de presă!

(învârtindu-se într'un picior dă cu ochii de țigarete)

A! Țigaretete!

(la una. Ceilalți se reped la chibrituri)

Lupta pentru chibrit!

(Toto isbutește să-i aprindă țigarea)

Să stăm...

Acum

(Se așează pe canapea scoțând rotogoale)

Mă amuzează șuvițele de fum,

Îmi răscolesc visarea, mă amețesc, mă fură...

TOTO (insinuant)

Și-apoi îți șade bine!

RÉNÉ (acelaș joc)

Da, da, îți dă alură!

GIGI (acelaș joc)

O! ești încântătoare, ești delicioasă...

RÉNÉ (liric)

Ești

Progresul ce străbate bătrânul București.

Și-acum mi-aduc aminte de astă primăvară

Când te-am văzut pe stradă, întâi, treceai ușoară

Și-atuncea, de odată, nemaî văzând nimic,

Am admirat, din treacăt, pantoful cel mai mic!

MERY

Mi-i confecționează Pînet, lucrează bine...

GIGI

Réné, tu ai dreptate, femeia, după mine,
S'aseamănă cu caii... Mă rog, să nu te miri...
Când sunt de rasă, toate au gleznela subțiri!
Toto, ai fost la curse Duminica trecută?

TOTO (nepăsător)

Da...

GIGI

Și-ai jucat, desigur...

TOTO

Am asvârlit o sută

De lei pe „Lăcrămioara“

GIGI

Plasat?

TOTO

Câștigător.

GIGI

Și a ieșit desigur „Fleuriste“...

TOTO

Nu, „Medaille d'or“...

Dar cine n'are șanse la joc, acela are

In dragoste.

MERY

Fîrește!

TOTO

Și-atunci fermecătoare

Mi-ai apărut în cale... Ce zic? M'am ratrapat,
 Căci eu, ce sunt un sportsman, cum știi, pasionat,
 Uitaî de cai, de curse, de joc, de pronosticuri
 Și m'am trezit de-odată, așa, că'ți spun nimicuri...
 În alba-ți toaletă de muselin păreaî
 Un fluture gigantic, desprîns din luna Mai...

MERY

Ce prîns cu dibăcie, ca pudra să nu-î scuturi,
 Putea mări o rară colecție de fluturi.

TOTO

De câțiva ani încoace te-admîr neconținît;
 Te-am urmărit prin baluri, apoi ne-am întălnit
 Pe iarnă, la Sinaia; ce bine-am petrecut!
 Îți mai aduci amînte de-atunci cînd ai căzut
 La Bobsleigs?... Ce spectacol! Și-apoi ce veselie!...

MERY

A! da! Ce nostîmadă! René 'mi făcea o mie

De complimente... Doamne! Nicî nu știu ce mi-a spus...
Și-apoi, își rupse nasul... A fost un haz nespus.

RÉNÉ (pianist)

Mery exagerează...

TOTO

Pe vară, la Constanța,
Ca marea, care'și schimbă în orice ceas nuanța,
Mery schimba costumul cu fantezii de val...

MERY.

Mă rog, mai adîneauri, crezusem că sunt cal,
A doua oară flutur, a treia oară marea,
Și-acum îmi spui într'una că'mi schimb mereu culoarea
Ca politicianii... A, asta, nu, pardon,
Ai să mă scoți la urmă că sunt cameleon!
E monstruos...

TOTO

Mă iartă, dar...

MERY

Dacă'mi ceri iertare
Pot să-ți acord favoarea să-mi dai o sărutare...
Pe mână... Vezi, mi-e milă să'mi stai burzuluiit
Și-acum o noutate...

TOȚI
Ia spune?

MERY

Mă mărit!

O!

GIGI (consternat)

RÉNÉ

Cum se poate?

TOTO

Mery, ne joci o farsă nouă...

Dar, nu! E imposibil, nu...

MERY (ca un apostol)

Adevăr zic vouă

Că'l veți vedea voi singuri.

TOTO

Pe-al tău logodnic, zici?

MERY

In mai puțin de-o oră, socot, va fi aici!

TOTO (afectat)

Va fi gândesc, de sigur, vre-un tip ca prin romane,
Vre-un duce sau vre-un conte cu strămoșești blazoane,
Cu vaste latifundii, sau vre-un miliardar

American . . . Orgoliul și gustul tău bizar,
Multiplele-ți capricii și libera ta fire
Te împingea spre-o viață de fast și strălucire.
Era fatal . . . Dar, astăzi, când te desparți de noi,
Dacă-ți arunci, o clipă, privirea înapoi,
O simplă mărturie de-a ta ni se cuvine;
Din cei ce'și făuriră un splendid vis din tine,
Iubit-ai tu vreunul?

MERY

O! Cât ești de naiv!
Dar crezi tu că străvechiul, banalul leit-motiv,
Că ceiace se chiamă orgolios: iubire!
Crezi tu că 'n fond există? Când e o nălucire..
Un gând cu care singur te sugestionezi,
Crezi tu, realitate, aceia ce visezi?
Iubirea! . . . Îți închipuî de cineva că este
De-asupra tuturor și îl ridică pe creste
De vis și 'ntr'o lumină de basme ți-l arăți:
Din niște biete clipe creiezi eternități!
Invăluiești cu aur niște simțiri meschine,
Ca 'ntr'o privire rece să te-oglindești pe tine,
Și luată de vârtejuri, iubești în celălalt

Prisosul tău de viață și visul tău înalt...
 Și fiindcă viața-i stearpă, aprinzi în zări himere,
 Ți-oferi cu dărnicie din egoism, plăcere.
 Și ceri, printre capriciile ce'n suflet ți se cern,
 Făpturei muritoare un sentiment etern!

TOTO

Dar tu ne-ai dat iluzii care puteau să fie...

MERY

Ce credeți voi iubirea, e'n fond o strategie,
 O simplă farsă care te-amuză neîncetat...
 Viața-i monotonă, cu voi, m'am amuzat;
 Simțeam o voluptate, nu să creiez dezastre,
 Dar să jonglez într'una cu inimile voastre...
 O! Sentimentul vostru de dragoste 'l pricep:
 Voi înțelegeți astăzi iubirea un onesteeep,
 Credeți că'i o partidă de tenys, o isteată
 Figură olandeză când patinezi pe gheață,
 Că dac'aparî la curse cu aer plictisît
 Și spui prostii galante, socoți că ești iubit;
 Că faci o cucerire privind printr'un monoclu,
 C'așa cum judeci rece o statuă pe-un soclu

Sau calul care-aleargă, tot astfel socotești
 Femeia care ți place, crezând că o iubești...
 Și astfel desgustată de-o viață care 'nșeală,
 De-o atmosferă-atâta de convențională,
 Mi-am zis : să fiu ca dâșșii ! Vreau viața s'o străbat
 Trăind intens, multiplu și-așa... ca un băiat
 Am alergat la sporturi : sky, tenys, călărie,
 Bobsleig și ajutată de-o vastă fantezie
 Am savurat viața cu tot ce-mi oferea...
 Cu orice zi sosită, vârtejul mi-aducea
 In suflet alt capriciu, o nouă desfătare ;
 Am fost asediată cu încăpățănare
 De foarte mulți... Și doamne ! atâta de netoți !
 Flirtând cu fiecare am răs în schimb de toți.
 Iubirea e-o himeră...

TOTO

O, Mery, ce cruzime !

MERY

Odată, făurisem și eu visări sublime
 De dragoste, cercasem un vis să infirip,
 Și singură 'mi făcusem în gând un prototip,

Ceva ce nu se poate realiza vreodată.

Dar, cât e de departe viața-adevărată

De ce închizi în suflet... Și, a sburat și el!...

Ei, da, aveam dreptate, bărbații sunt la fel.

(după o pauză)

Dar ce mai face Brateș?

TOTO

Ce Brateș?

RÉNÉ

Brateș?

MERY

Care

A fost cu noi pe plaje, l'ați cunoscut, imi pare...

GIGI

Mon cher, nu-i tipu-acela rudimentar, ce-avea

O haină gris și care ades ne plictisea

Vorbindu-ne de Platon, de Haeckel și de Nietzsche?

RÉNÉ

Un tânăr mediocru...

MERY

Mă rog, ori-ce ați zice,

Era un bun tovarăș. Voi nu l'ați prețuit.

Adesea forma'nșeală. Odată l-am găsit

La Cazino: sta singur privind de pe terasă,
 Și 'n umbra viorie de-amurg, misterioasă,
 Care ne'nvăluise ca 'ntr'un decor de vis,
 Am stat mult timp de vorbă . . . Și-atuncia și-a deschis
 Bogata lui simți e, gândirile-î senine ;
 Avea aproape-aceeaș părere ca și mine
 De Vladimír . . .

TOTO

Poetul tău favorit !

MERY

Știa

Tot ce scrisese dânsul și îl înțelegea ;
 Îi disecase versul cu perspicacitate,
 Cam aspru câte-odată, deși n'avea dreptate
 Și inimele noastre atunci s'au legănat
 Pe-acelaș vers din ritmul sonor și cizelat.

TOTO

Dar te crezusem, Mery, mai materialistă . . .

MERY

Sunt clipe când simțirea ți-e singură și tristă
 Și-atunci stăteam cu dânsul, alături, ore 'n șir,
 Pe țărm, s'ascult cum Brateș vorbea de Vladimír.

TOTO (ironic)

Capriciile unei inteligențe vaste
 Pornite dintr'o fire făcută din contraste,
 Căci, ori și câte-ai spune, găsesc exagerat,
 Să ne vorbești cu-atâta extaz de-un biet băiat!

GIGI (desprețuitor)

Cu haine grise

SCENA IV

Cei dinainte, apoi d-na Stamate și Brateș

(Brateș îmbrăcat cu o eleganță discretă întră însoțit de d-na Stamate)

D-NA STAMATE (către Brateș)

In fine, te-avem . . .

BRATEȘ

Vă cer iertare

De-această 'ntârziere Ați auzit, îmi pare

C'am scris o piesă nouă ce se repet-acum . . .

(văzând pe Mery)

Nu-i domnișoara Mery?

MERY (ridicând capul, într'o izbucnire de bucurie)

A! . . . Brateș! . . . Bine, cum

Ai răsărit de-odată? Mă rog, prin ce minune

Ai nemerit aicea? Hai, spune, haide, spune...
 Și ce schimbă! Ia uite... Nu, lasă să te-admîr...

D-NA STAMATE (surprînsă)

Tu-l cunoșteai, atunci, pe domnul Vladîmir!?

MERY

Cum Vladîmir? Cu Brateș noi ne cunoșteam bine,
 Cu Brateș...

D-NA STAMATE

D-nul Brateș e Vladîmir!

MERY (zăpăcită)

Nu-mi vine

Să cred... E-o înscenare făcută 'n mod abil...

VLADIMIR (emoționat)

Cu toate astea-așa e.

(O voce din culise)

En place, pentru cadrul!

SCENA V

Cel dinainte. Apoi Loulouche, Eddy.

LULUȘ (venind aprînsă la față)

Ce cald îmi e!...

TOTO (cătrec Luluș, galant)

Cadrilul îl facem împreună...

LULUȘ

Această rămășiță de datină străbună !

TOTO

Orcum, nu e atâta de-obositor . . .

LULUȘ

Prefer

Un one-step. Mi se pare că are 'n el mister.
De vals eu am oroare, de vals îmi este silă . . .
Și-apoi nu pot fi Graetchen, când sunt franțuzofilă . . .
Ah ! One-Stepul te prinde cu ritmul lui de foc . . .
Nu pot concepe, fără one-step, un fiveoclock !
Dar cine este domnul de colo ce vorbește
Cu Mery ?

TOTO (desprețuitor)

E, îmi pare, poet și se numește . . .

LULUȘ (idem)

Poet ? Cu speța asta m'am împăcat cu greu
La pensión . . .

EDDY (intră zărind pe Gigi)

A ! Gigi, ești cavalerul meu
Și te-am trecut pe listă.

GIGI

Ești sigură ?

EDDY

Știu bine.

RÉNÉ

Dar eu?

D-NA STAMATE

Dansezi cu mine

Réné, dă-mi te rog brațul...

(Ies cu toții)

SCENA VI

(Mery și Vladimír, agitați, ezită cât-va timp a vorbi)

MERY, VLADIMIR.

MERY

Nici n'aș fi bănuít

Substituire-aceasta ce-o clipă m'a uímit.

Și apoi cu câtă artă, cu ce diplomație,

Indiferent și rece, sever, așa, că mie

Nici nu-mí trecea prin mînte că Brateș ar putea

Să mă înșele astfel.

BRATEȘ

Așa-i. E vina mea.

Dar dac'ai ști ce lucruri s'au petrecut în mine,

De mi-ai pătrunde 'n suflet și-ai înțelege bine,

Ai crede-atunci firește...

MERY

A! da! C'ai fost dibaci!

Să fie modestia ce te-a 'ndemnat să taci...
 Dar modestia asta îmi pare cam ciudată.
 Simțiai o voluptate, gândesc, să vezi o fată
 Că are pentru tine ca autor un cult,
 Că 'n taină te admiră, că te 'nțelege mult,
 Că ți-a 'nvățat pasagiî întregi pe dinafară,
 C'a prins străfulgerarea ce-o dai c'o rimă rară,
 Și astfel speculându-mi, discret, credința mea,
 Tăceai, dintr'un orgoliu, ce 'n fond, te măgulea.

BRATEȘ

Firește, ai dreptate. Sunt vinovat. Văd bine...
 S'a șters aureola care-o vedea-i în mine...
 Dar m'am gândit, adesea zicându-mi: la ce bun
 Să-i fac mărturisirea? Și în ce chip să-i spun?
 De ce să fac cu mine o crudă încercare?
 Ai fi văzut, atuncea, un om ca, orișicare...
 Și adevăru-acesta ce-ți spun, e-atât de trist,
 Când știu cât de departe e omul, de artist!..
 De ce să-i afli chipul, când îl vedeai în vise,
 Când sufletul lui mare întreg ți-l oferise,

Și când, apoi, aflându-l, n'ai fi putut să-i spui
Că 'ntreaga ta simțire, bătea în ritm cu-a lui...
Orgoliu zici? Se poate. Dar câtă mulțumire
Să știi că ai răsunset adânc într'o simțire,
Că poți să faci un suflet să tremure mereu,
Nebănuind că 'n tine dormeau puteri de zeu.

MERY

Și ai găsit atuncea această stratagemă?

VLADIMIR

De ce să-ți turburi visul? Priveliștea boemă
Intunecă Olimpul. E-o viață prea de jos!
Inchîpuind poetul, tu, îl vedeai frumos,
Scîlpînd ca un arhanghel pe culmea lui senină,
Și 'n nopți, cu mîntea-aprinsă și cu simțirea plină
De-avânturi mari, de doruri, de ne 'nțeleși fiori,
Când te 'nălțai spre dânsul, de ce să te cobori?
De ce, când îți făcuseși în gând o întrupare,
Să schîmbi în deziluzii înalta ta visare?
Și atunci, știind că visul e-așa de-amăgitor,
Să vezi dintr'un arhanghel un simplu muritor?

MERY

Și ai ales drept mască un nîmb de-apoteoză,
Ce teorii frumoase, mă rog, dar cîtă poză
În toat-această farsă și cît jesuitism!
Nu bănuîam vre-odată atîta egoîsm;
Și-aceasta pentru o clipă de crudă vanitate
De-artist... Dar celalt, însă, care-mi era un frate,
Care mi-era prieten bun și de care-abea
Mă despărteam adesea...

BRATEȘ

Acela te iubea...

Vezi tu, aceasta este a mea supremă vină,
Da. Te iubeam. Veniseși așa, ca o lumină.
Și sub iubirea aceasta, de-odată, m'am simțit
Ca de-o mireasmă dulce de floare 'nvăluit.
Erai așa cum visu-mi, în umbră, te sculptase,
Când coboraî spre mine în foșnet de mătase,
Și visul meu atît de mult te cunoștea,
Că, făr'a ne cunoște, el mi-a strigat: e Ea!
E Ea!... Este făptura perfectă, care vine
Trecând subtilizată prin artă către mine.
Și amețit de-odată de-acest vârtej nebun

Și fără ca voinței să pot să mă supun
M'am prăvălit orbește târât de amețeală
Ca fluturul ce-aleargă spre flacăra fatală . . .
De-ai ști tu, bietu-mi suflet, de când te căuta !
Vibram robit de-o vorbă, de-orice mișcare-a ta ;
Privirea mea într'însa îți imprimase chipul,
Când tu treceai pe plajă, voiam să fiu nisipul
In care lăsa urme piciorul mic și gol . . .
Și când talazul leneș venea imens, domol
Și-ți învălea tot trupul c'o spumă de dantele,
Voiam să fiu eu marea, ca 'n valurile mele
Cu nevăzute brațe de vis să te cuprind . . .
Și ades, când stam pe țărmuri, la ora când s'aprind
Luminile din faruri, când îmi vorbeai mișcată
De Vladimîr, în mine se ridică de-odată
O suferință oarbă . . . Să-ți spun, eram gelos
De Vladimîr . . .

MERY

Prea bine. Dar, pare curios
De ce, când multă vreme simțit-ai pentru mine
Un sentiment puternic, de ce voiai a-l ține
Ascuns ? Puteai mai bine să mi-l mărturisești.

VLADIMIR

Când n'ai iubit vre-odată, ce lesne-i să vorbești!..
 Greșelile acestea o viață se regretă.
 Dar mă temeam de tine. Te bănuiam cochetă.
 Erai divinizată și'n jurul tău aveai
 O curte elegantă, un sclipitor alai;
 Care rotea într'una purtat de-a tale grații!
 Când apăreai în lume ți se făceau ovații
 Și eu un oarecare băiat umil, sărac,
 Să mă gândesc vre-odată c'ași fi putut să'ți plac?
 Să'ți fi nșirat în vorbe iubirea'mi ideală?
 Ai fi găsit aceasta o mare îndrăzneală,
 M'ai fi găsit ridicul... O! Ai fi răs cumplit...
 De n'ai fi răs, atunci, m'ai fi compătimit...
 Și te-am iubit, în taină, învins de sbuciumare,
 Așa cum se iubește o stea, din depărtare,
 Așa cum se iubește un vis pe care'l vezi
 Strălucitor și care, când nu-l realizezi,
 Ești sigur totdeauna că nu te amăgește,
 M'am mulțumit cu visul...

MERY

Când inima vorbește

E greu s'ascunzi vre-o taină. Fîrește, te-ai temut
De mine că's chochetă. E foarte drept. Am vrut
Să fiu, și poate, fără să vreau, am fost frivolă ;
Dar sufletul meu tainic, închis ca o violă,
Neînțelesu'mi suflet, bolnav de-atât tumult,
Pe cântărețul tainic îl aștepta de mult . . .
Și-atuncea, într'o lume de fast și suprafață,
Am auzit de-odată, întâia oară 'n viață,
O dulce melodie, ce'n taină mi-a vorbit
De suflet și-al meu suflet, sărmanul, amorțit,
Sub forța primăverii a re'nviat de-odată,
Trezind c'o șoaptă nouă, la viață-adevărată
Strălucitorul cântec ce'n fundul lui dormea . . .

VLADIMIR

Și eu cât suferisem în renunțarea mea . . .
Când stam pe țarm de vorbă în clipele divine
Uitam ; dar când, în urmă, mă despărțeam de tine,
Când te duceai alene, când silueta ta
Se estompa în umbră și'n van te căuta
Privirea mea robită de viața ta întregă,
Înțelegeam atunci, abia, cât mi-ești de dragă . . .

Și-atunci, simțind pustiul din sufletu-mi stînger,
 Mergeam pe țărmuri, între talazuri și 'ntre cer,
 Stam ore 'ntregi, cu fruntea în vânt, aprins de friguri,
 Să 'nfrunt talazul rece, care bătea pe dîguri.
 Mă hotăram adesea să-ți fac mărturisiri,
 Să-ți spun că sunt acela pe care tu 'l admirî.
 Dar, când de dîmîneață te întâlneam pe plaje
 Și hotărâri și planuri vedeam că sunt miraje...
 Îmi amîntesc...

MERY

Ții mînte de seara când am stat
 Alături, pe terasă, noi doi, și-am admirat
 Ivirea lunii pline? ... Nu ne spuneam nîmîca...
 Tu mi-ai rostît cu vocea vibrantă: „per amîca,
 „Silențiam...“ fragmentul divînului Virgîl,
 Și-am savurat frumosul etern prînr'un dactîl;
 Ce clipe neuitate!

VLADIMIR

Odată pe terasă,
 Când ascultam talazul cu foșnet de mătasă,

Tu, pe genunchi ținuseși volumul meu deschis,
 Eram așa de-aproape și-aproape ca prin vis
 Ușoara adiere venită de departe,
 Jucând capricioasă pe filele din carte
 S'a furișat în părul tău, parcă dinadâns
 Și-atunci șuvițe blonde, obrazul mi-au atins.
 Simțeam pe ochi, pe gură nebuna fluturare
 Și le-am primit în aer c'o lungă sărutare . . .

MERY (făcându-se supărată)

Atuncia mi-se pare c'ai fost cam îndrăzneț!

VLADIMIR

O sărutare 'n aer . . . Dar dac'ai ști ce preț
 Au toate-aceste lucruri, ce'ți vin în amintire . . .

MERY

Vezi, îmi aduc aminte de orice convorbire,
 Un gând atrage altul ca perlele pe-un fir
 Și-ades vorbind cu Brateș uitam de Vladimír!
 Ce vis frumos!

SCENA VII

(Mery deșteptată din amețeală face câțiva pași după Brateș, care a dispărut din salon).

(MERY (cu un strigăt de desnădejde)

Brateș!...

(Brateș n'a auzit. Mery se oprește brusc și vine și cade zdrobită pe canapea izbucnind în plâns).

Ce crudă amăgire!

Cortina.

CUPRINSUL

CUPRINSUL

RAPSODII ROMÂNEȘTI

	<u>Pag.</u>
Evocare epică	7
Rapsodie rustică	20
Fântâna	23
După ani	26
Denie	29
Rapsodie de primăvară	31
Târziu, pe strada solitară	37
Prîvighetoarea	42
Nocturnă	44
Darul	47

	Pag.
Fii gata în fie-ce clipă	51
Moș Crăciun	55
Cântecul ciocanelor	59
Talismanul	62
Povestea firului de-argint	67

RAPSODII DE TOAMNĂ

Peisaj	89
Octombrie	91
Morminte fără cruci	93
Se coboară toamna	95
Despărțire	97
Ziua eroilor	100
Azi clopotele	102
În memoriam	104
Legenda Coroanei	107

ARIPI SPRE SOARE

Strănepoții lui Icar	113
Latini	117

	Pag.
Clopotul	119
Idolul	121
Aripi spre soare	126
Iluziile	128
Focul	131
Eva	134

SONETE

Madona	139
Caravana	141

UN VIS PE ȚĂRMUL MĂREI

Un vis pe țărmul mării	147

VERIFICAT
2003

VERIFICAT
1987

BIBLIOTECA
CENTRALĂ
UNIVERSITARĂ "CAROL I"
BUCUREȘTI

VERIFICAT
2017

S'A TIPĂRIT ACEASTĂ
CARTE IN EDITURA LI-
TERARĂ A CASEI ȘCOA-
LELOR, LA TIPOGRAFIA
THEODOR I. VOINEA, IN
LUNA MAI, ANUL 1928

